

Friluftsliv – Fremtidens frynsegode

Stortingsrepresentant Sylvia Brustad, Arbeiderpartiet
Landskonferanse friluftsliv Tromsø 2. juni 2004

For de aller fleste av oss er muligheten til å komme ut i naturen en flott opplevelse og noe vi ser på som et stort privilegium. Jeg har flere ganger sagt at mulighetene for å utøve friluftsliv og være ute i naturen er fremtidens frynsegode. Med det mener jeg ikke at det bare skal være for de få. Tvert i mot. Men det er dessverre slik at mange opplever mulighetene for å utøve friluftsliv som begrenset. Og jeg skal komme nærmere innpå det. Friluftsliv er mangfold og folk utøver friluftsliv på mange forskjellige måter. For mange er friluftsliv sekk på ryggen og lange turer i fjellet. Det er det som gir avslapping og rekreasjon. Men for andre er jakt og fiske, en kort sykkeltur i marka eller i naturskjønne områder rekreasjon og friluftsliv. Noen foretrekker stranda om sommeren mens andre står på snøbrett på et sommerskisenter. Alle er vi forskjellige og har ulike behov. Det må vi også

(KRISTIN S. KARLSEN) C:\DOCUMENTS AND SETTINGS\KSK\LOKALE INNSTILLINGER\TEMPORARY
INTERNET FILES\OLK4\BRUSTAD.DOC 28.09.2004

legge til grunn når vi utformer en politikk for friluftslivet. En annen ting jeg er opptatt av er at vi i større grad må motivere barn og unge til å bruke naturen mer. Selv har jeg fra jeg var lita jente i Engerdal brukt naturen til lek, skiturer, avslapping og som et sted hvor jeg har hentet inspirasjon. Slik ble jeg tidlig glad i naturen og så verdien den har for mennesker. Mange barn og unge bruker naturen aktivt. Men jeg tror vi må gjøre mer for at flere får lyst til å bruke den. Da må vi starte med de yngste. Mange alarmklokker bør ringe når barn i småskolealder har muskel- og skjelettlidelser på grunn av for mye stillesitting. Jeg har besøkt mange friluftsbarnehager. Der er ungene ute neste hele dagen, de bruker naturen og barna får boltre seg i mer enn lekestativer. Jeg hører bare positive erfaringer med slike barnehager og det blir også hevdet at barna der er friskere. Vi må bygge flere friluftsbarnehager. Slik kan vi skape en grobunn for at barna også vil bli aktive friluftsmennesker senere i barndommen, i ungdommen og som voksne. Da vil vi også bli opptatt av å ta vare på naturen. Vi har heller ikke vært flinke nok til å gi barn og unge tilgang til friluftsareal i

boligmiljøene. Knapphet på areal mange steder gjør at det meste er bebygd. Vi må bli flinkere til å

(KRISTIN S. KARLSEN) C:\DOCUMENTS AND SETTINGS\KSK\LOKALE INNSTILLINGER\TEMPORARY
INTERNET FILES\OLK4\BRUSTAD.DOC 28.09.2004

tenke på dette når vi planlegger nye boligområder. Et bilde jeg har brukt tidligere er at alle barn må ha sin "100-metersskog" også i virkeligheten.

Selv om jeg mener at det er et stort potensial i å få flere barn og unge i bevegelse og ut i naturen, så er det selvfølgelig også slik at mange unge er aktive brukere av naturen. Tenk bare på alle som i disse dager tar frem terrengsyklene, vannskia, drar på rafting eller på andre måter kommer seg ut i naturen. Og alle de som om vinteren står på snøbrett, telemarkskia og slalåmskia og bruker utallige timer gjennom vinteren i bakkene. Dette er også friluftsliv og jeg tror alle disse ungdommene vet å sette pris på naturen og de mulighetene den gir for rekreasjon og glede.

En av de største kvalitetene ved store deler av norsk natur er stillheten. Derfor må vi må være restriktive til motorisert ferdsel.

For Arbeiderpartiet er allemannsretten og den frie ferdsel viktig og en helt grunnleggende bærebjelke i friluftslivet. Problemet er bare at eksemplene på at allemannsretten innskrenkes og svekkes er så alt for mange. Og da nytter det ikke bare med fine ord og gode intensjoner. Da må vi tørre å gjøre vedtak som ivaretar allmennhetens interesser. Da holder det ikke bare med fine festtaler, slik jeg føler Regjeringen i for stor grad gjør.

Sommeren er tiden for ferie og fritid. Mange bruker ferien ved sjøen. I båt eller på en strand eller et svaberg. Slik kan mange nyte fine sommerdager og få slappet av sammen med familie og venner.

Gjennom media får vi hver sommer eksempler på at byggeforbudet i strandsonen uthules. Det kommer helt sikkert slike saker opp i sommer også. Gjennom kommunenes dispensasjoner blir en stadig større del av 100-meters beltet bebygd av hytter og hus. Det medfører at områdene langs sjøen der folk kan ferdes og oppholde seg stadig blir mindre. Slik kan det ikke fortsette. Utviklingen

(KRISTIN S. KARLSEN) C:\DOCUMENTS AND SETTINGS\KSK\LOKALE INNSTILLINGER\TEMPORARY
INTERNET FILES\OLK4\BRUSTAD.DOC 28.09.2004

er spesielt alvorlig langs Oslofjorden og på Sørlandet. Mange steder er det omtrent umulig å finne steder man kan oppholde seg. Fra 1982 til 1999 ble det blitt gitt 8100 dispensasjoner fra byggeforbudet i 39 kommuner fra svenskegrensa til Agder. I Oslo og Akershus er over 60% av 100-meters beltet nedbygd. I noen kommuner er over 70% nedbygd. Disse tallene lyver ikke. De viser at utviklingen har gått i gal retning og at vi må gjøre noe for å stanse utviklinga. Dagens dispensasjonspraksis fra byggeforbud fungerer ikke. Da kan vi enten stramme inn på praksis eller vi kan endre loven. Arbeiderpartiet mener vi må endre loven. Tross gjentatte oppfordringer fra flere miljøvernministrer om å stramme inn på gjeldene praksis gis det stadig vekk en rekke dispensasjoner fra byggeforbudet. Det viser at dagens lov ikke er streng eller klar nok. Miljøvernminister Børge Brende har så langt ikke kommet med tilstrekkelige tiltak som kan stoppe den uheldige utviklingen. Fra den kanten blir det bare store ord i tillegg til at han vil følge utviklingen. Det mener jeg ikke er offensivt nok. Å sitte stille og følge utviklingen holder ikke og det er unødvendig. Vi vet hvordan utviklingen har vært. Alle dispensasjonene som er gitt burde

(KRISTIN S. KARLSEN) C:\DOCUMENTS AND SETTINGS\KSK\LOKALE INNSTILLINGER\TEMPORARY
INTERNET FILES\OLK4\BRUSTAD.DOC 28.09.2004

være nok dokumentasjon på at det må gjøres noe nå, vi trenger ikke vente. Det Børge Brendes tafatthet i denne saken viser er at det er klare politiske skillelinjer om hvem som skal ha prioritet i strandsonen. Er det de få som har råd til å kjøpe tomt og bygge hytte, eller er det alle de andre som vil bruke stranda til turer, bading og fiske. For Arbeiderpartiet er dette valget enkelt. Vi vil at stranda skal være tilgjengelig for flest mulig. Regjeringens mangel på vilje til å gjøre noe fører til det motsatte. At det i de borgerlige partiene er liten vilje til å gjøre nok i denne saken, kom også klart fram under Stortingets behandling av friluftlivsmeldinga og ved flere dok. 8 forslag etter det. Tross tallenes klare tale, ville ikke regjeringspartiene og Fremskrittspartiet gå inn for lovendringer som ville medført mindre bygging i strandsonen. Man kan jo håpe at de skifter mening etter hvert som eksemplene på dispensasjon fra byggeforbudet kommer på rekke og rad. Det skal i hvert fall ikke stå på Arbeiderpartiet.

Dessuten; Regjeringen sier ofte at de ikke har gjort noe i forhold til bygningsloven som gjør det lettere å bygge i strandsona. De håndhever de samme lovene som Arbeiderpartiet hadde.

Arbeiderpartiet gjorde ingen ting da vi satt i Regjering for å stramme inn sier de. Så egentlig bør vi bare holde munn, hevder de. Men det var jo nettopp en innstramming vi la opp til i friluftslivsmeldingen og som vi ble nedstemt på. Og senest ble vi nedstemt da vi behandla et dok 8 forslag fra SV.

Staten har lenge hatt midler til oppkjøp av friarealer. Mange av arealene som er kjøpt ligger ved sjøen. Dette er med å sikre allmennheten noen arealer. Under Stoltenberg-regjeringen ble bevilgningene til dette formålet økt betydelig. Det er viktig at vi holder disse bevilgningene på et høyt nivå fremover slik at myndighetene har anledning til å kjøpe områder som blir lagt ut for salg. Alternativet vil være at flotte områder blir solgt til private investorer som i neste omgang legger ut området for hyttebygging. Vi vil at allmennheten også skal ha tilgang til våre kystperler, da trengs

(KRISTIN S. KARLSEN) C:\DOCUMENTS AND SETTINGS\KSK\LOKALE INNSTILLINGER\TEMPORARY
INTERNET FILES\OLK4\BRUSTAD.DOC 28.09.2004

det handling, ikke flere festtaler. For hva er det som skjer. Regjeringen foreslår i Revidert nasjonalbudsjett å kutte bevilgningene til oppkjøp av friareal med 14 millioner kroner, dvs nesten en halvering av hva Arbeiderpartiet og Regjeringen var enig om i budsjettavtalen. Jeg skjønner ikke at miljøvernministeren kan ha gått med på dette. Når dette skjer, sier det veldig mye om Regjeringens prioritering av friluftslivet og om deres vilje til å legge til rette for allmennheten. Og det sier noe om Regjeringens oppfølging – eller rettere sagt mangel på oppfølging av friluftslivsmeldinga. Friluftslivsmeldinga som Stoltenberg-regjeringen la frem var etter min mening en svært offensiv melding. Og jeg trodde virkelig at Børge Brende mente noe med det da han og Bondevik-regjeringen stilte seg bak meldingen og ikke trakk den da de overtok. Dessverre må vi konstantere at det har vært svært stille om friluftlivspolitikken fra Regjeringens side i etterkant. Ja det har mest gått den gale veien. Som kutt i bevilgninger til oppkjøp. Det må også settes av mer penger til drift av friområdene. Også her kutter Regjeringen.

Arbeiderpartiet har også foreslått at det opprettes en skjærgårdspark i Østfold. Dette går Regjeringen i mot.

(KRISTIN S. KARLSEN) C:\DOCUMENTS AND SETTINGS\KSK\LOKALE INNSTILLINGER\TEMPORARY
INTERNET FILES\OLK4\BRUSTAD.DOC 28.09.2004

Til oppsummeringa:

Norge er et land som er rikt på naturressurser. En av de viktigste ressursene er uberørt natur som gir alle anledning til naturopplevelser og rekreasjon. Verdien av å ferdes i naturen, oppleve dyre- og planteriket, oppleve stillhet og ro, kan ikke måles i kroner og ører. Den kan bare måles i høyere livskvalitet for den enkelte. Vi trenger noe å leve for, ikke bare noe å leve av. Å gi folk god anledning til å drive friluftsliv er virkelig å gi folk noe å leve for.

Skal friluftslivet gi oss flotte naturopplevelser krever det at vi tar vare på naturen. Vi må derfor ha en god miljøpolitikk som ivaretar naturvernet og det biologiske mangfoldet. Vi må unngå at verdifulle turområder bygges ned og vi må sørge for at tilstrekkelige områder vernes mot inngrep. Slike tiltak kan ofte være konfliktfylte å gjennomføre, men de er helt nødvendige. Konflikten mellom grunneierinteresser og hensynet til naturvern, biologisk mangfold og friluftsliv kommer ofte til overflaten når det blir gjort vernetiltak. Vi må selvsagt prøve å gjennomføre naturvernet på en

(KRISTIN S. KARLSEN) C:\DOCUMENTS AND SETTINGS\KSK\LOKALE INNSTILLINGER\TEMPORARY
INTERNET FILES\OLK4\BRUSTAD.DOC 28.09.2004

måte som skaper minst mulig konflikter. Men i noen sammenhenger må miljøvern og fellesskapets interesser prioriteres.

Jeg vil ønske alle en riktig god sommer, og oppfordrer alle som har anledning til å nyte den flotte naturen vi har her i landet til å gjøre det.

(KRISTIN S. KARLSEN) C:\DOCUMENTS AND SETTINGS\KSK\LOKALE INNSTILLINGER\TEMPORARY
INTERNET FILES\OLK4\BRUSTAD.DOC 28.09.2004